

Beszámoló

A Communitas Alapítvány alkotói ösztöndíjának egy éve alatt különböző drámaszövegek mélyreható vizsgálata illetve egyes színpadi művek magyar és román nyelvű szövegváltozatainak összehasonlítása, egymáshoz csiszolása határozta meg a munkámat.

Szerencsés módon úgy alakult, hogy a 2013/2014-es évadban végzett színházi munkáim egy része indirekt módon, mégis nagyon szorosan kapcsolódott az alkotói ösztöndíj tematikájához, azaz drámák magyar nyelvről román nyelvre való fordításához, a műfordítás folyamatának, nehézségeinek alapos megismeréséhez, és nem utolsósorban a kitűzött célhoz vezető út felderítéséhez, amelynek utolsó állomását olyan román nyelvű színpadi szöveg létrejötte képezi, amely hű a magyar nyelvű változathoz, ugyanakkor élő, színpadképes és stiláris szempontból is ugyanannyira gazdag, mint az eredeti mű.

Ebben az évadban a debreceni Csokonai Nemzeti Színház négy előadásában dolgoztam dramaturgként: Lehár Ferenc: A víg özvegy (rendező: Horváth Patrícia), Móricz-Kocsák-Miklós: Légy jó mindhalálig (rendező: Várhalmi Ilona), Samuel Beckett: Első szerelem (rendező: Gemza Péter) és Szophoklész: Antigoné (rendező: Anca Bradu) – ez utóbbi produkcióban a dramaturgiai feladatok mellett román-magyar tolmásként is dolgoztam. Mivel Anca Bradu, az előadás rendezője nem birtokolja a magyar nyelvet, a szöveggel kapcsolatos teendők – az én feladatom volt a magyar szöveg átalakítása, a darab román változatában véghezvitt húzások, átírások függvényében, ahogyan az is, hogy két magyar nyelvű fordításból (Mészöly Dezső, Ratkó József) olyan szöveggönyt hozzak létre, amelyben a szereplők replikáinak jelentése, hangneme, a szavak árnyalata minél közelebb áll a román változathoz, ugyanakkor bizonyos helyeken mégis eltér attól annak függvényében, hogy az előadás nyelvezete, egy-egy adott színpadi szituáció inkább líraibb, vagy inkább szikárabb, nyersebb szöveget igényel.

Az Antigoné próbáival párhuzamosan folyamatosan dolgoztam Füst Milán Boldogtalanok című darabjának román nyelvre történő fordításán. Noha e két munka számos szempontból jelentősen eltért egymástól, mégis nagymértékben segítették egymást: a fordításhoz szükséges szempontrendszer, a szavak, kifejezések különböző árnyalatainak megkülönböztetéséhez szükséges érzékenység kialakulása a két fordítói feladat kölcsönhatásaként alakult ki.

Úgy gondolom, hogy Füst Milán Boldogtalanok című darabjának román nyelvű változata, amelyet csatolok a beszámolóhoz, olyan színpadi mű, amely képes megtalálni helyét a román nyelvű színházak repertoárjában. A Communitas Alapítvány alkotói ösztöndíja lehetőséget teremtett számomra, hogy elkezdhessek egy igazán fontos és értékes munkát, amelyet az ösztöndíj lejárta után is szeretnék folytatni. Füst Milán darabjainak gazdagsága, nyelvezetének komplexitása miatt a művek fordítása román nyelvre hosszú időt igényel. Ezért a Máli néni, A néma barát, A lázadó, Atyafiak és a nő című darabok fordításával az elkövetkezendő időszakban fogok foglalkozni.

Ahhoz, hogy ez a kezdeményezés elinduljon, nélkülözhetetlen volt a Communitas Alapítvány segítsége. Köszönöm a bizalmat és a lehetőséget, hogy részesülhettem az Alapítvány alkotói ösztöndíjában.